

Kúria: gyorsulhatnak a rokkantnyugdíjakkal kapcsolatos tb-perek

Budapest, 2012. november 11., vasárnap (MTI) - Felgyorsulhatnak és egyszerűbbé válhatnak a rokkantellátással, rokkantnyugdíjjal kapcsolatos társadalombiztosítási (tb-) perek a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának jelentése nyomán - mondta Patassyné Dualszky Katalin kúriai bíró, a joggyakorlat-elemző csoport tagja egy háttérbeszélgetésen.

A rokkantnyugdíjjal kapcsolatos perek gyakorlatát annak érdekében tekintette át a kúriai bíróból és elméleti szakemberekből álló munkacsoport, hogy megoldásokat kínáljon az ilyen eljárásokban felmerülő tipikus problémákra az alsóbb fokú bíróságoknak és a társadalombiztosítási szerveknek. Így csökkenthetők az eljárások bizonytalanságai, gyorsabbá válhat az ítélkezés, továbbá a perek száma kevesebb, időtartamuk rövidebb lehet. Mindezzel sok időt, energiát és pénzt takaríthatnak meg az érintettek és a társadalombiztosítási szervek egyaránt ebben a tízezreket érintő és nagyon jelentős költségvetési kihatással járó pertípusban - mondta a szakember.

A rokkantellátások terén két nagyobb változás is volt az utóbbi fél évtizedben, a 2008 és a 2012 január elsejei. Ezek közül a 2008-as volt igazán jelentős. Akkor egy uniós irányelv átültetése alapvető szemléleti változást kényszerített ki. Korábban szinte kizárólag egészségügyi kérdésként kezelték a rokkantsági ellátásra jogosultságot, és a 67 százalékos munkaképesség-csökkenés volt a rokkantnyugdíjazás szinte egyedüli feltétele. 2008-tól az uniós gyakorlat alapján a határ 50 százalékra csökkent, ugyanakkor egy komplex szemléletet kellett érvényesíteni. Az első kritérium továbbra is az összszervezeti egészségkárosodás mértéke, ez azonban kiegészült az érintett foglalkoztatási és szociális helyzetének alapos felméréssel. Ebben egyénenként és a foglalkoztatási helyzetet tekintve régióként is óriási különbségek figyelhetők meg - fejtette ki a kúriai bíró.

Vannak megyék, ahol sokkal jobb a foglalkoztatási helyzet, a megváltozott munkaképességűek is találhatnak munkát, és a jobb közlekedési viszonyoknak köszönhetően el is tudnak jutni a munkahelyre. Másutt sokkal rosszabb a helyzet. Ez is befolyásolja, hogy ki jogosult ellátásra, nem csupán az egészségi helyzet, és előfordulhat, hogy ugyanaz az összszervezeti egészségkárosodás az egyik régióban megalapozza az ellátás folyósítását, egy másikban azonban nem - mondta a szakember.

A változtatás egyik célja az volt, hogy minél több egészségkárosodottat vezessenek vissza a munka világába, ami nemcsak a költségvetési megtakarítások szempontjából fontos, hanem az érintett rehabilitációja, betegségtudatának csökkentése, életminőségének, önállóságának lehetőség szerinti megőrzése szempontjából is. Ez kiegészült azzal a szándékkal, hogy kiszűrjék a rendszer potyautasait, akik jogosulatlanul, a hatóságokat megtévesztve, az adófizetőket megrövidítve részesülhetnek a rokkantnyugdíjból - tette hozzá.

A szakember szerint mindkét cél csak helyeselhető. Más jogágak, például a büntető ügyszak is szembesült a korrupció problémájával, hiszen több olyan büntetőper indult, amelyben korrump orvosokat ítélték el azért, mert néhány százezer forintos csúszópénzért sorozatosan százalékolta le olyanokat, akik erre nem voltak jogosultak.

A potyautasok kiszűrése azonban esetenként "túl jól sikerült", a rokkantellátást megtagadó hatósági döntések egy részénél a bíróságok kötelezték korrekcióra a társadalombiztosítási szerveket - fűzte hozzá.

Az eljárások bonyolultak, hosszadalmasak. Az elsőfokú közigazgatási határozatot a megyei kormányhivatal hozza meg a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) szakvéleménye alapján. Fellebbezés esetén másodfokon a nyugdíjbiztosító intézet jogorvoslati igazgatósága jár el, újabb orvosi szakvélemény alapján. Az így megszületett másodfokú határozatot egyfokú közigazgatási perben lehet bíróság előtt megtámadni. A munkaügyi bíróságok döntései ellen pedig rendkívüli jogorvoslattal, felülvizsgálati kérelemmel lehet a Kúriához fordulni.

Ha ebben az eljárásrendben sorozatosan olyan hibákat követnek el a jogalkalmazók, amelyek csak az eljárás egy szakaszának megismétlésével orvosolhatók, akkor a jogérvényesítés ezeknek a

meglehetősen kiszolgáltatott embereknek az esetében nagyon elhúzódik, már-már ellehetetlenül. Ezért is nagyon fontos kiküszöbölni a joggyakorlat tipikus hibáit - mondta a kúriai bíró.

A munkacsoport formálódó jelentése hangsúlyozza, hogy bár a bírónak csak nagyon szűk körben van hivatalból bizonyítási kötelezettsége, ezekben az ügyekben - amelyekben többnyire elesett, szociális körülményeiket tekintve is rossz helyzetben lévő emberek próbálják a társadalombiztosítási szervekkel szemben érvényesíteni jogaikat - a bírónak fokozottan kell ügyelnie arra, hogy kioktatasson mindenkit perbeli jogaira és kötelezettségeire.

A jelentés kiemeli azt is, hogy az orvosszakértői vélemény az uniós szabályozás átvétele óta önmagában már nem perdöntő, és kizárólagos, komplex vizsgálatra van szükség. Ugyanakkor a jelentés kitér arra is, hogy nagy hiány van a komplex vizsgálathoz szükséges foglalkoztatási és szociális szakértőkből, ami jelentősen lassítja az eljárásokat.

A tb-jogszabályok legalább annyit változnak, mint az adójogszabályok. Sok az alacsony szintű jogszabály, utasítás, belső szabályzat. Mindez számos további nehézséget okoz a jogalkalmazóknak, így a kúriai munkacsoportnak többek között olyan alapvető, a perek eldöntéséhez nélkülözhetetlen kérdésekben kellett állást foglalnia, hogy bizonyos esetekben ki az alperes, illetve, hogy miként kell kezelni az NRSZH szakvéleményét.

A joglemező csoport jelentését rövidesen megvitatja a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma, és ha elfogadta, közzéteszik - mondta Patassyné Dualszky Katalin kúriai bíró.

bja \ brf \ ppd

MTI 2012. november 11., vasárnap 10:10